

ÚKAZY NA OBLOHE november 2018

Všetky časy sú uvedené v SEČ.
Pripravil: Mgr. Roman Tomčík

Dátum	SLNKO			MESIAC		
	východ	západ	poznámka	východ	západ	poznámka
7.11.	06:32	16:05		05:49	16:28	v nove
14.11.	06:43	15:56		12:23	21:41	v apogeu
15.11.	06:44	15:54		12:54	22:42	v prvej štvrti
22.11.	06:55	15:47	vstup do zn. Strelca	15:48	05:28	
23.11.	06:56	15:46		16:23	06:42	v splne
26.11.	07:01	15:44		19:00	10:09	v perigeu
30.11.	07:06	15:41		23:56	12:50	v poslednej štvrti

Dátum	MEREKÚR			
	východ	západ	jasnosť	pozorovateľnosť
1.11.	08:40	16:55	-0,2	Nepozorovateľný, je na dennej oblohe.
15.11.	08:47	16:40	+0,2	
29.11.	06:37	15:33	+4,2	

Dátum	VENUŠA			
	východ	západ	jasnosť	pozorovateľnosť
1.11.	05:51	15:21	-4,1	V druhej polovici mesiaca ráno nízko nad juhovýchodným obzorom v súhvezdí PANNY.
15.11.	04:19	14:39	-4,5	
29.11.	03:32	14:06	-4,7	

Dátum	MARS			
	východ	západ	jasnosť	pozorovateľnosť
1.11.	13:46	23:14	-0,7	V prvej polovici noci od južného po juhozápadný obzor v súhvezdí KOZOROŽCA neskôr VODNÁRA.
15.11.	13:05	23:08	-0,4	
29.11.	12:25	23:03	-0,1	

Dátum	JUPITER			
	východ	západ	jasnosť	pozorovateľnosť
1.11.	08:08	17:07	-1,8	Nepozorovateľný, je na dennej oblohe.
15.11.	07:30	16:21	-1,7	
29.11.	06:51	15:35	-1,7	

Dátum	SATURN			
	východ	západ	jasnosť	pozorovateľnosť
1.11.	11:05	19:21	+0,6	Večer nízko nad juhozápadným obzorom v súhvezdí STRELCA.
15.11.	10:15	18:32	+0,6	
29.11.	09:26	17:43	+0,5	

jas. v mag.

ÚKAZY NA OBLOHE december 2018

Všetky časy sú uvedené v SEČ.
Pripravil: Mgr. Roman Tomčík

Dátum	SLNKO			MESIAC		
	východ	západ	poznámka	východ	západ	poznámka
7.12.	06:15	15:38		07:00	16:05	v nove
12.12.	07:20	15:38		10:56	20:29	v apogeu
15.12.	07:22	15:38		12:12	23:39	v prvej štvrti
21.12.	07:26	15:40	Zimný slnovrat vstup do zn. Kozorožca	14:55	05:31	
22.12.	07:27	15:40		15:43	06:44	v splne
24.12.	07:28	15:41		17:51	08:53	v perigeu
29.12.	07:29	15:45		---:--	11:47	v poslednej štvrti

Dátum	MEREKÚR			
	východ	západ	jasnosť	pozorovateľnosť
1.12.	06:14	15:22	+2,7	V druhej polovici mesiaca ráno nízko nad juhovýchodným obzorom v súhvezdiach VÁHY, SKORPIÓN a HADONOS.
15.12.	05:27	14:35	-0,4	
29.12.	06:10	14:31	-0,4	

Dátum	VENUŠA			
	východ	západ	jasnosť	pozorovateľnosť
1.12.	03:28	14:02	-4,7	Ráno nad juhovýchodným obzorom v súhvezdí PANNY neskôr VÁH.
15.12.	03:19	13:36	-4,6	
29.12.	03:28	13:15	-4,5	

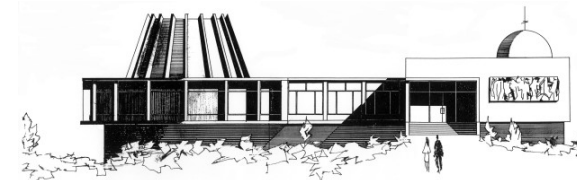
Dátum	MARS			
	východ	západ	jasnosť	pozorovateľnosť
1.12.	12:19	23:03	-0,1	V prvej polovici noci od južného po západný obzor v súhvezdí VODNÁRA neskôr RÝB.
15.12.	11:39	22:59	+0,2	
29.12.	10:59	22:56	+0,4	

Dátum	JUPITER			
	východ	západ	jasnosť	pozorovateľnosť
1.12.	06:46	15:29	-1,7	Koncom mesiaca ráno nízko nad juhovýchodným obzorom v súhvezdí HADONOSA.
15.12.	06:07	14:44	-1,8	
29.12.	05:27	13:59	-1,8	

Dátum	SATURN			
	východ	západ	jasnosť	pozorovateľnosť
1.12.	09:19	17:36	+0,5	Nepozorovateľný, je na dennej oblohe.
15.12.	08:30	16:49	+0,5	
29.12.	07:41	16:01	+0,5	

jas. v mag.

HVEZDÁREŇ A PLANETÁRIUM V PREŠOVE

Astronomický informátor
november - december 6/2018

Logo misie SOJUZ MS-10

Vydáva: HaP v Prešove
Ročník XLIV
Telefón/Fax: 051 / 7722065, 7733218
E - mail: hap@astropresov.sk
Internet: www.astropresov.sk

Seminár pozorovateľov medziplanetárnej hmoty

V dňoch 25. – 27. októbra 2018 sa v priestoroch hviezdárne Roztoky konal *Seminár pozorovateľov medziplanetárnej hmoty*. Podujatie prebiehalo v kruhu „zainteresovaných“ priaznivcov tejto oblasti astronómie. A nebolo to len o medziplanetárnej hmote. Prvou prednáškou sme si pripomenuli vznik prvej ľudovej hviezdárne na Slovensku, ktorá vznikla v Prešove. Tento pre nás dnes už historický okamžik nastal 28. októbra 1948, teda pred sedemdesiatimi rokmi, preto termín seminára bol veľmi priaznivý na pripomenutie si tejto udalosti. Prednáška „*Výučba astronómie pre budúcich učiteľov fyziky*“ bola podnetná hlavne pre študentov fyziky. Dr. Csátaryová ňou prezentovala predovšetkým spôsob a metódy výučby astronómie na hodinách fyziky. „*Meteorit Kňahyňa*“ – o jeho histórii sme sa dozvedeli zo zaujímavej prednášky Dr. Rapavého. Problematike sa autori podrobnejšie venovali v súvislosti s Parkom tmavej oblohy Poloniny, v obci Zboj bol inštalovaný model meteoroidu. Pozorovanie zákrytov a zatmení nám priblížil Matej Korec z HaP v Žiari nad Hronom. To, že sme boli kometárnou veľmocou v dobe Československej socialistickej republiky odznelo v prednáške Dr. V. Bahýľa, ktorú odprednášal v zastúpení M. Korec, a zároveň sme sa dozvedeli niečo o fotometrických pozorovaniach komét kamerou MI G2-1600 nad hviezdárňou „Júlia“ vo Zvolenskej Slatine. Dozvedeli sme sa aj to, ako funguje robotický držiak statickej kamery na pozorovanie meteorov vyrobený 3D tlačiarňou. Podrobnými informáciami o asteroidoch a pozorovaní meteorov na Hviezdárni v Michalovciach prispel Dr. Zdeněk Komárek prostredníctvom dvoch prednášok. V závere odznela prednáška, v ktorej

boli zhrnuté informácie o pozorovaní meteorov pomocou videotechniky na hviezdárni v Roztokoch, ktorú pripravil a predniesol Mgr. Ján Sadiv.

V piatok popoludní sme spoločne navštívili Dukelský priesmyk a pripomenuli si tak spoločne okamihy Karpatsko-duklianskej operácie počas druhej svetovej vojny.

Pri záverečnom zhodnotení sa všetci zúčastnení zhodli, že seminár mal veľmi dobrú úroveň, preto veríme, že sa nám aj v budúcnosti podarí zorganizovať podobné podujatie s ešte väčším počtom účastníkov.

"Z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia"

Krajský seminár pre učiteľov prírodovedných predmetov a vedúcich astronomických krúžkov

Dňa 23. novembra 2018 sa vo Hviezdárni a planetáriu v Prešove bude konať seminár pre učiteľov prírodovedných predmetov a vedúcich astronomických krúžkov. Radi by sme aj touto formou pozvali všetkých, ktorí majú záujem o pripravovaný program, ktorý bude pozostávať z prednášok – História astronómie v Prešove – pri príležitosti 70. výročia založenia prvej ľudovej hviezdárne na Slovensku, ktorá vznikla v Prešove. Ďalšou témou budú Exoplanéty, EarthKAM (fotografovanie Zeme z ISS, spracovanie fotografií, využívanie fotografií v edukačnom procese) a tiež prednáška „Prechádzal sa po Mesiaci človek?“. Na Vašu návštevu sa tešia pracovníci Hviezdárne a planetária v Prešove.

Renáta Kolivošková

Nosná raketa ukončila cestu kozmonautov na ISS

11. 10. 2018 bola na svoj štart pripravená raketa SOJUZ FG z vesmírnou loďou SOJUZ MS-10. Štart tejto inak veľmi spoľahlivej rakety skončil po 123 sekundách, kedy havarovala. Čo sa vlastne stalo, objasní až vyšetrovanie odborníkov. Šťastie je však to, že nikomu sa pri tejto havárii nič nestalo, aj keď prvotné informácie hovorili o záchrane posádky pomocou systému SAS. Systém SAS dokáže v prvotných fázach štartu oddeliť kabínu s posádkou od nosnej rakety a odniesť ju do bezpečnej vzdialenosti. Pri tomto manévri kozmonauti zažívajú preťaženie až 18G. Osoba, ktorá je vystavená preťaženiu 18G má v tomto okamžiku až 18 – krát väčšiu hmotnosť viac ako normálne.

Posádku lode SOJUZ MS-10 tvorili ruský kozmonaut Alexej Ovčinin (47 r.) a americký astronaut Nick Hague (43 r.). Tým, že sa ich let skončil už po 123 sekundách, nastal pre posádku ISS problém s prevádzkovaním stanice. Havária lode zapríčinila aj mnohomesačne prerušenie štartov lodí SOJUZ a odborníci nevyklučujú ani úplné ukončenie pobytu ľudskej posádky na ISS. Ovčinin a Hague mali doplniť na ISS trojčlennú posádku, ktorej velí nemecký astronaut Alexander Gerst a ktorá sa mala vrátiť 13. decembra v lodi SOJUZ MS-09. Je šťastie, že havária skončila tak, ako skončila, pretože ak by sa spustil systém SAS kozmonauti by dosiahli už spomínané preťaženie až okolo 18G, čo by malo neblahý dopad na ich zdravie.

Mgr. Ján Sadiv